

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA
BLANSKO, SALMOVA 17**

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE ŠKOLY NA OBDOBÍ 2023-2027

Vypracovali: Mgr. Iveta Pantůčková, vedoucí ŠPP, výchovný poradce
Mgr. Jaroslav Krejčíř, školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Josef Škvařil, ředitel školy

1. Stručná charakteristika dokumentu

Školní preventivní strategie (ŠPS) je dlouhodobý program primární prevence rizikových projevů chování žáků. Je zařazen do školního vzdělávacího programu a slouží jako podklad pro zpracování ročního Preventivního programu školy.

Podporuje zdravý životní styl, pomáhá jedincům z ohrožených skupin při ochraně jejich lidských práv, usiluje o snížení výskytu rizikového chování u žáků na naší škole.

Je zaměřený především na primární prevenci proti záškoláctví, násilí, šikaně a kyberšikaně, proti užívání návykových látek, kriminalitě a vandalismu, proti rasismu a xenofobii, sebepoškozování a nevhodného sexuálního chování a dalších projevů rizikového chování žáků.

Doba platnosti: 4 roky

2. Charakteristika školy

Základní škola a mateřská škola Blansko, Salmova 17 je úplná škola s devíti postupnými ročníky a od roku 2004 byla sloučena s Mateřskou školou. Učebny pro 2 oddělení mateřské školy a první stupeň ve formě malotřídního režimu včetně družiny jsou umístěny na odloučeném pracovišti v Dolní Lhotě. Prostory Základní školy v Blansku, Salmova 17 naplňují plnohodnotné třídy od prvního do devátého ročníku. Na první stupni dochází k otevření přípravné třídy a dále také 5 oddělení školní družiny.

Pro výuku základního vzdělávání žáků využívá škola kmenové a odborné učebny (jazyková učebna, počítačové učebny, učebny speciální pedagogické péče, učebna fyziky, chemická laboratoř, cvičná kuchyně, dílny, učebnu výtvarné výchovy), hernu pro činnost školní družiny. Výuka tělesné výchovy, nepovinného předmětu sportovních her a sportovních kroužků probíhá ve dvou tělocvičnách. Pro žáky máme zajištěných pět oddělení školní družiny a odpolední volnočasové aktivity. Počítačová síť instalovaná ve škole umožňuje žákům přístup na internet v každé učebně. Zákonní zástupci mají možnost komunikovat se školou prostřednictvím Edupage, případně e-mailů – jejich přehled naleznou na školní webové stránce www.zssalmova.cz.

Hodnoty školy

- **Harmonický a individuální přístup k osobní svobodě každého člověka ve škole.** Jedním z klíčových úkolů školy je hledat a nalézat v každém žákovi jeho jedinečné stránky a ty podporovat po celý čas jeho pobytu ve škole, a to s ohledem na to, aby zažil úspěch, učil se vážit si sebe i ostatních.
- **Smysluplnost, osobní odpovědnost, dodržování stanovených pravidel a přijatých hodnot.** Tuto hodnotu vnímá škola tak, že je pro žáky klíčové rozumět tomu, co a proč dělají, čemu a proč se učí. Je pro ně důležité vnímat věci, učení a dění okolo sebe v souvislostech. Dalším úkolem školy je, aby se žáci chovali v souladu s hodnotami a pravidly. A především, aby pracovali na základě vnitřní kázně, ne na bázi strachu z potrestání, ale rovněž s vědomím zodpovědnosti za své jednání a chování.
- **Sebedůvěra, kritické myšlení, řešení problémů, rozhodování a zvládání stresových situací.** Chceme, aby každý v naší škole přijal za své, že každý problém má rozumné řešení, že je třeba se naučit rozhodovat, pracovat s informacemi, vyhodnocovat hrozby,

pozitivně myslet, nebát se rozhodnout a za své rozhodnutí nést odpovědnost. Chceme žáky učit, jak čelit stresovým a zátěžovým situacím.

- **Otevřená a vstřícná škola pro všechny dotčené osoby a zájemce o dění ve škole.**
- **Schopnost správné a otevřené komunikace, dovednost vyjednávat.** Dnešní doba klade značné nároky na oblast komunikace. Schopnost přijmout kritiku, cizí názor a umět slušně a konstruktivně upozornit na zápory i klady, asertivně oponovat, vést dialog, umět vyjednávat, tak aby nebyla narušena integrita, či práva jiného člověka se stávají nezbytnými předpoklady úspěšného fungování jednotlivce ve společnosti. Úkolem naší školy je tyto dovednosti žákům ukazovat, předávat, podporovat je v jejich každodenním rozvíjení.
- **Rovná příležitost pro všechny, citlivé = bezpečné prostředí.** Kolem sebe vnímáme v současnosti veliký tlak na úspěch, dobré postavení ve společnosti. Často se ovšem zapomíná na věc, které by měla být naprostou samozřejmostí, totiž na to, že ne všichni mají stejnou startovací dráhu ve vzdělávání, ne všichni dosáhli a mohou dosáhnout vysokoškolského vzdělání, ne všichni mají stejné zdraví, ne všichni vyrůstají v bezpečném a podnětném prostředí. Každý jsme naštěstí trochu jiný, ale každý máme stejná práva. Inkluze u nás není jen cizím slovem.
- **Sebepoznání, sebereflexe, práce s chybou.** Škola musí vědět a respektovat, že dělání chyb je nedílnou součástí života každého člověka. Je nutné, vést žáky i učitele ke schopnosti pracovat s chybou jako s normálním jevem, naučit se vyhledávat chyby a poučit se z chyb. Veliký úkol se v této oblasti otevírá pro pedagogické zaměstnance školy – hledat nové metody, způsoby a organizaci vzdělávání svého i ostatních.
- **Loajálnost, podpora, spolupráce, sociálnost, empatie, respekt a uznání.** Škola chce pěstovat v dětech dovednost vnímat pocity a situaci ostatních lidí, žáků, rodičů. A učit žáky pomáhat ostatním, kteří pomoc právě potřebují, aniž by přemýšleli, jaký prospěch jim poskytnutí pomoci přinese.
- **Práce na dobrém jménu naší školy.** Je třeba diskretnost událostí ve škole, otevřeně komunikovat s rodiči, zaměstnanci. Neprodleně řešit konfliktní situace ve škole, citlivě řešit vztahy na pracovišti. Rodiče našich žáků jsou nositeli jména školy, jejich doporučení jsou vedle kvalitní výuky, bezpečného prostředí klíčová pro navýšení počtu žáků ve škole. Také zaměstnanci školy svými informacemi, postoji ke své škole vytváří a budují jméno školy. V neposlední řadě jsou tvůrci jména školy samotní naši žáci. Proto je důležité, aby všichni zmínění měli pozitivní vztah ke své škole, měli ji pro něco rádi, měli rádi svoji práci, své pracoviště, lidi kolem sebe. A když to zcela nejde, je třeba se naučit žít, pracovat a učit se vedle sebe.
- **Tradice, patriotismus, hrdost být členem, přítelem, podporovatelem naší školy.**
- **Doprovázení a provádění žáků při utváření a získávání správného světonázoru, životních hodnot, jednání, dovedností a vědomostí.**

Cíle školy

- vytvořit příjemné, bezpečné a inspirující prostředí pro výuku i vzájemné soužití
- vybudovat mezilidské vztahy na vzájemné důvěře a respektování
- rozvíjet úctu a snášenlivost k ostatním lidem
- prosazovat, aby respektování práv bylo stejně důležité jako plnění povinností a dohodnutých pravidel
- proměnit vzájemnou komunikaci a spolupráci v každodenní samozřejmost
- vštípit žákům základy zdravého životního stylu, učit je chránit a rozvíjet svoje fyzické, sociální a duševní zdraví

- aktivovat žáky k tvořivému myšlení, samostatnosti, odpovědnosti za své jednání a celoživotnímu vzdělávání
- posilovat sebedůvěru žáků, učit je poznávat sama sebe
- dosáhnout toho, aby všichni žáci školy měli možnost zažít úspěch
- aktivně rozvíjet formy činnostního a prožitkového učení s ohledem na individuální zájmy a schopnosti každého žáka
- vypěstovat v žácích pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí a ohleduplnost ke všem lidem
- docílit, aby škola byla otevřená a vstřícná všem dětem, rodičům i veřejnosti, přístupná novým myšlenkám a impulsům
- vytvořit pocit sounáležitosti se školou a rodným městem (obcí)

3. Poradenští pracovníci ve škole a jejich kompetence

Jméno:	Funkce:
Mgr. Iveta Pantůčková	<ul style="list-style-type: none"> • vedoucí ŠPP • koordinátor inkluze • výchovná poradkyně • kariérová poradkyně
Mgr. Kamila Nejezchlebová	<ul style="list-style-type: none"> • speciální pedagog • žáci s OMJ • nadaní žáci
Mgr. Jaroslav Krejčíř	<ul style="list-style-type: none"> • školní metodik prevence
Mgr. Zuzana Hédlová	<ul style="list-style-type: none"> • školní psycholog

Funkce:	Její charakteristika – rozdělení odpovědnosti za oblasti
Výchovný poradce:	<ul style="list-style-type: none"> • pomáhá s řešením výchovných a výukových problémů žáků • eviduje dokumenty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami • zajišťuje poradenskou činnost pro vycházející žáky • koordinuje spolupráci ŠPP – škola, ŠPP – ostatní subjekty (ŠPZ, OSPOD....) • koordinátor inkluze

	<ul style="list-style-type: none"> • vedoucí školního poradenského pracoviště
Školní metodik prevence:	<ul style="list-style-type: none"> • věnuje se prevenci v oblasti sociálně patologických jevů (záškoláctví, šikana a kyberšikany, závislosti na návykových látkách, poruchy příjmu potravy a další)
Školní speciální pedagog:	<ul style="list-style-type: none"> • věnuje se žákům se specifickými poruchami učení • provádí vyhledávání a diagnostiku žáků s poruchami učení, diagnostiku školní zralosti • zajišťuje péči o žáky nadané a žáky s odlišným mateřským jazykem
Školní psycholog:	<ul style="list-style-type: none"> • poskytuje poradenství žákům s osobními, výchovnými i výukovými problémy • poskytuje psychologické poradenství rodičům • pracuje s třídním kolektivem • zajišťuje krizovou intervenci

Výchovná komise

Bude řešit závažnější problémy chování a prospěch žáků. Převážně pak ty problémy, které řešil třídní učitel a následně nedošlo ke zlepšení. Jedná se o rizikové projevy chování jako je šikana, záškoláctví, agresivita, nekázeň, zhoršený prospěch, závislostní chování apod. Cílem není pouze sankcionovat jednotlivé přestupky, ale nastavit především preventivní opatření k potlačení výskytu rizikových projevů chování a nabídnout pomoc při zvládnání těchto problémů.

Složení výchovné komise: Školní metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, ředitel školy (zástupce ředitele školy).

4. Typy prevence

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům sociálně patologických jevů, případně minimalizovat jejich negativní dopad, včetně dalšího šíření.

Nespecifická primární prevence představuje základ a nosný prvek celého systému prevence. Jde o volnočasové aktivity určené nejširším vrstvám dětí a mládeže, umožňující harmonický rozvoj osobnosti jednotlivce.

Specifická primární prevence je realizována v rámci podpůrných programů pro rizikové skupiny dětí, pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami jako prevence vyloučení.

Selektivní primární prevence se zaměřuje na skupiny žáků, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování, jsou tedy více ohrožené (např. zvýšeně vystavené působení rizikových faktorů).

Indikovaná primární prevence se zaměřuje na žáka nebo skupinu žáků, kteří jsou vystaveni působení výrazně rizikových faktorů, případně u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování. Podstatou indikované prevence je, že žák byl do vybrané skupiny indikován – tedy vybrán dle posouzení své individuální situace.

5. Cílové skupiny

Žáci 1. stupeň

Úkolem třídních učitelů je vybrat konkrétní témata, která budou vycházet ze znalosti dětí a problematiky třídy. Je nutné se zaměřit na stanovení a užívání pravidel soužití mezi žáky a dospělými ve škole, zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, posilování zdravého sebevědomí, posilování projevů vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry, objevování individuálních odlišností, tolerance. Žáci by měli zvládnout stres a jeho řešení. Je třeba upozorňovat na dodržování životosprávy. Důležitá je spolupráce v kolektivu a vzájemná pomoc, vůle podřídit se vyšším zájmům, seznámení se a používání pravidel slušného a společenského chování, dovednost chránit se v různých situacích, získat pomoc pro sebe, nebo jiné. Je třeba podporovat komunikaci, diskusi, ekologické myšlení, estetické cítění, relaxaci atd.

Žáci 2. stupeň

Je třeba využívat různých metod, například relaxačních technik, projektů, aktivní práce ve skupině a zapojení do psychosociálních her, empatie, nácvik verbální a nonverbální komunikace, využití projekčních technik, modelování situací apod. Je třeba rozvíjet dovednosti správně se rozhodovat, umět vybrat vhodné osoby a organizace pro pomoc, ubránit se tlaku vrstevníků. Důležité jsou znalosti a schopnosti získávat informace k problematice rizikového chování. Většina témat bude zařazena hlavně do předmětů výchov – výchova k občanství, tělesná výchova, výchova ke zdraví, svět práce atd. K prevenci rizikového chování je však třeba využít všech vhodných témat.

Pedagogičtí pracovníci

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativně, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený. Svou osobností se pozitivně podílí na vývoji sebeuvědomění žáka a je schopen vyučovat za aktivní účasti dětí. Zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti rizikovým projevům chování vyžaduje systémovou a koordinovanou přípravu realizátorů preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních. Je důležité působení na postoje a dovednosti pedagogů dobrým klimatem školy, společnými aktivitami a prací na společných tématech a pravidlech. Vedení školy v plném rozsahu podporuje Školní preventivní strategii. Je kladen důraz na začlenění

problematiky prevence do tematických plánů. Všichni pedagogičtí pracovníci plně respektují Školní preventivní strategii, mají podle předmětů a ročníků zařazena témata primární prevence ve svých tematických plánech. Učitelé do svých tematických plánů, pokud to je možné, zařazují projekty zaměřené na primární prevenci a na posílení sociálních dovedností a upevňování kolektivu třídy.

Rodiče

Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu (konzultace, třídní schůzky, MPP, Program proti šikaně, webové stránky atd.).

6. Cíle školní preventivní strategie

Cílem PPŠ je zvýšení odolnosti žáků vůči rizikovému chování a to, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddelitelnou součástí výchovy a výuky ve škole. Proto škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci primárních aktivit.

Stanovení cílů PPŠ vychází z vyhodnocení stavu tříd a sledovaných jevů v předchozích letech, je uzpůsobeno potřebám školy a řídí se platnou legislativou.

Kromě poskytování odborné pomoci pro podporu vzdělávání jde i o posílení prevence výskytu rizikového chování a vytváření podmínek pro rozvoj osobnosti žáků. Obsahuje návody řešení krizových situací. Školní metodik prevence úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a speciální pedagožkou. Aktivity v oblasti prevence budou vycházet z Preventivního programu školy a podle reálných situací. Důraz bude kladen na zajištění příznivého klimatu ve třídách a na monitorování vztahů mezi spolužáky z různých tříd. Dále bude prevence zaměřena na primární prevenci v oblasti šikany a agrese mezi žáky, na prevenci kyberšikany a závislosti na užívání moderních technologií v negativním slova smyslu (počítačové hry, trávení času na mobilu), vandalismu a prevenci užívání návykových látek (kouření, alkohol) a sebepoškození. Zaměříme se též na otázky trávení volného času, zájmů, koníčků...

Dlouhodobé cíle se zaměří na:

- výchovu ke zdravému životnímu stylu;
- vytváření pozitivní klidné atmosféry ve škole, atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole při udržení kázně;
- rozvoj sociálních dovedností žáků a pedagogů (umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace);
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, empatie, asertivita), vytváření vlastního názoru, životního postoje;
- přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem;
- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace;
- otevřenou komunikaci mezi školou a rodiči;
- posilování komunikačních dovedností - zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku;
- učení se respektování lidských práv, individuální potřeb a odlišností, zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole.

Střednědobé cíle zahrnují:

- konzultace výchovné poradkyně, metodika prevence, školní psychologů a třídních učitelů;
- pokračovat ve zkvalitňování práce a rozšiřování kvalifikace a orientace v problematice primární prevence, jak předcházet a včas rozpoznat různé formy rizikového chování žáků.

Krátkodobé cíle:

- jsou konkrétní a vztahují se k určité cílové skupině (žáci, rodiče, pedagogičtí pracovníci);
- pro cílovou skupinu žáků školy zajistit spoluúčasť učitelů na preventivní strategii zakomponované ve školním vzdělávacím programu.

Prevence rizikového chování se prioritně zaměřuje na předcházení rozvoje rizik, která směřují k následujícím rizikovým projevům:

- záškoláctví a neplnění školních povinností;
- interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, intolerance a rasismus;
- kriminality, delikvence, vandalismu a jiných forem násilného chování;
- užívání všech návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření);
- závislostní chování – gambling, netolismus;
- rizikové chování v dopravě, prevence úrazů;
- poruchy příjmu potravy – anorexie, bulimie a obezita;
- sebepoškození;
- sexuální rizikové chování.

7. Způsoby realizace

a) Ve vyučovacích hodinách

Rozvoj sociálních dovedností dětí prostřednictvím různých motivačních her a dotazníků. Mezi tyto dovednosti patří aktivní naslouchání, relaxace, sebepoznání, sebepojetí, verbální a nonverbální komunikace, kooperace, empatie, interakce, soutěžení, rozhodování a řešení konfliktů.

b) Na třídnických hodinách (min. 4 krát ročně)

Budou sloužit k pravidelnému věnování času třídnickým záležitostem, aktuální problematice třídy a prohlubování spolupráce a vzájemného poznávání a respektování. Hodiny pod vedením třídního učitele proběhnou v době vyučování.

c) Jednorázové aktivity primární prevence (dle potřeb dětí, aktuální situace a nabídky)

Budou realizovány v souladu s Preventivním programem prostřednictvím státních organizací (Policie ČR, Hasičský sbor ČR) a dalších organizací poskytujících programy primární prevence patologických jevů.

- d) Volnočasové aktivity (dle zájmu dětí)
Zájmové kroužky
Kulturní a sportovní akce školy

V Blansku dne 31. 8. 2023

Vypracovali:

Mgr. Jaroslav Krejčíř, školní metodik prevence

Mgr. Iveta Pantůčková, výchovný poradce, vedoucí ŠPP